

van arra, hogy a felsorolt fajok a récens faunának is tagjai legyenek, s így adódik ki a szubfosszilis és a récens fauna kapcsolata.

A barlang — állati maradványokat tartalmazó — másik rétege, közvetlenül a humusz alatt' fekvő finom szürke homok, barlangunk rétegei között már a legfiatalabb pleisztocén képviseli. Az innen kikerült maradványok közt, már jellemző postglaciális elemek is szerepelnek, bár még igen kis számban, amit a réteg hiányos feltárásának kell tulajdonítanunk. E rétegből a

1. <i>Talpa europaea</i> L.	4. <i>Microtus arvalis</i> PALL.
2. <i>Heliomys cricetus</i> L.	5. <i>Lepus</i> (sp?)
3. <i>Cricetulus phaeus</i> PALL.	6. <i>Ochotona pusilla</i> PALL.

fajokat határozhattam meg.

Természetesen a pleisztocén anyag jelenlegi állapotában még megközelítő képet sem adhat a barlang faunájáról, mert az ásatás ezen a ponton még elég kezdetleges állapotban van. Faunisztikai ismertetésem eredményesebb részének tekintem azt, hogy a legfiatalabb rétegből a humuszból előkerült holocénkori faunát, — tekintettel a már nagyrészt lefejtett humuszra, — mint teljes egészet lezárhattam, míg a nagymértékben kiegészítésre váró pleisztocén alakokat, majd csak az ásatás előrehaladottabb fokán ismerhetjük meg a valóságnak megfelelően.

A PISZKEI „SÁRKÁNYLUK“-I KŐFEJTŐ EGYKORI BARLANGJAI.¹

Írta: VIGH GYULA dr.

Az esztergommegyei Lábatlan községtől dél felé, Piszke község határában, amattól másfél km távolságban meredek lejtővel szakadnak le a Gerecse hegység északi nyulványai. A 80—100 méteres lejtőket dachstein! mészkő, különböző jura mészkövek és neokom cementmárga alkotják. A meredek lejtő három pontján: a pockői, tölgyháti és sárkányluki kőfejtők alján a fehér dachstein mészkő bukkan elő. Mindhárom helyen ma már csak roncsait találjuk az egykor meredek szikláknak, amelyekben a mai legkeletebbre fekvő sárkányluki kőfejtő helyén több barlang nyílt. Az utolsó 15 év alatt t. i. a mészkövet lefejtették s a bennök volt barlangokból ma már csak egyes, számba nem jöhető részek vannak meg.

Az irodalomban semmi adatot nem találtam ezen barlangokra vonat-

¹ A Barlangkutató Szakosztály 1923 február 24.-i szakülésén tartott előadás rövid kivonata.

kozólag, sőt azóta és annak ellenére is megemlítés nélkül és ismeretlenek maradtak, hogy a mészkőfejtés előrehaladásával az egyik barlangot kitöltő sárga agyagból számtalan barlangi medvecsont és fog került ki, melyeket a környék lakosai „s á r k á n y“-fogaknak és csontoknak néztek s amelyek révén az a környéken nagy hírnévre tett szert. Egyébként maga a barlang (Sárkányluk) és a helyén létesült kőfejtő is ezen állítólagos sárkány maradványokról kapta nevét. Egyedül STAFF¹ említi a Berzsek-hegy „é d e s v í z i m é s z k ő v é“-ből egy általa csak hallomásból ismert barlangot, mely adata azonban — minthogy a Berzsek-hegy tetejét borító eocén édesvízi mészkőben barlang nincs — lehetséges, hogy erre, az ő ottléte idejében még meglévő sárkányluki barlangra vonatkozik.

Az egykori barlang a mai kőfejtő nyugati vége közelében, valamivel a kőfejtő mai szintje fölött nyílt s hossza mintegy 20—30 m lehetett. 1921-ben még látható volt a kőfejtő nyugati sarkában, mintegy 6 m magasságban a barlang végső ürege, azóta azonban már ezt is lefejtették. A nagyjából félkör alakú boltozatú nyílás és üreg legnagyobb magassága nem haladta meg az 1 m-t. Alját finom, sárga agyag borította, mely fél méter mélységig, ameddig a hely szűk volta miatt beáshattunk, egynemű, minden törmeléktől és csontmaradványtól mentes volt. Ennek a barlangnak az első részében találták a csontok és fogak legnagyobb részét, melyekből azonban már csak négy b a r l a n g i m e d v e szemfogat sikerült a Földtani Intézet gyűjteménye számára megszerezni, a többi elkallódott, egy részét pedig pár évvel előbb TAEGER HENRIK dr. vette birtokába.

A második barlang maradványa a kőfejtő hosszvonalának közepe táján, annak északi szélé közelében van. Egy nagy dómszerű üreg ez, melyet — minthogy mélyebben fekszik, mint a kőfejtő udvarának szintje — törmelékkel betömtek. Ez egy kürtőben folytatódott, amelyen át az üregbe lehetett ereszkedni, melynek oldalsó nyílása nem volt.

A mészkő mai helyzetéből folyó nagymértékű összetöredezettsége, az azt keresztül-kasul átjáró lithoklázisok hálózata nagy mértékben kedvezett az üregek, barlangok kialakulásának. Az, hogy a ma már lebontott barlangok tényleg megvoltak, nem kérdéses, minthogy egyes részei a belőlük kikerült ősszállati maradványokkal együtt még ma is megvannak. A barlangot kitöltő agyagnak szakember jelenléte nélkül való kihordása azonban megghiusította annak lehetőségét, hogy valaha is kiderítsük, vajjon a bajóti barlangtól nem nagy távolságban fekvő barlangot, melyet barlangi ragadozók laktak, a jégkorszak embere is fölhasználta-e lakóhelyül, vagy sem?

¹ STAFF: A Gerecsehegység... Földt. Int. Évk. XV. köt. 3. füz. 1906.

In dieser holozänen Fauna sind sowohl Steppen- als auch Waldtiere vertreten, ein Umstand, der sich aus der abwechslungsreichen Terrainbeschaffenheit dieser Gegend von selbst ergibt.

Die zweite, tierische Reste enthaltende Schichte der Höhle ist der unmittelbar unterhalb des Humus liegende feine, graue Sand, der als Vertreter des jüngsten Pleistozäns anzusehen ist. In der Reihe der von hier zum Vorschein gekommenen Reste treten bereits charakteristische postglaciale Elemente auf — wenn auch nur in geringer Anzahl —, was der mangelhaften Aufschließung der Schichte zuzuschreiben ist. Bestimmen konnte ich folgende Arten: (1—6.) (Siehe im ungarischen Text S. 30.).

Natürlich geben meine bisherigen Funde auch nicht einmal ein annäherndes Bild über die pleistozäne Fauna der Höhle, da sich die Ausgrabungen an dieser Stelle noch im Anfangsstadium befinden. Hier ist noch vieles von der Fortsetzung der Arbeiten zu erwarten. Demgegenüber dürfte die holozäne Fauna der Höhle — in Anbetracht dessen, daß die jüngste, d. h. die Humusschichte fast gänzlich ausgegraben ist — als abgeschlossen anzusehen sein.

DIE EINSTIGEN HÖHLEN DES „SÁRKÁNYLUK“-STEINBRUCHES BEI PISZKE.

Von Dr. JULIUS VIGH.¹

Im Komitat Esztergom, 1,5 Km nördlich der Gemeinde Lábatlan, in den am Nordrande des Gerecsegebirges auftauchenden Dachsteinkalkschollen waren 2 Höhlen an der Stelle des heutigen „Sárkányluk“-Steinbruches vorhanden. Mit dem Abbau des Kalksteines wurden auch die Höhlen zerstört, so daß nur mehr ein kleiner, mit Schutt erfüllter Teil der einen übrigblieb. In diese noch vorhandene, jedoch verschüttete, saalartige Höhle führte ein Schlot vom höheren Teil des steilen Abhanges. Die zweite Höhle bestand aus einem ungefähr 20—30 m langen, horizontalen Gange, aus dessen Lehmausfüllung viele Zähne und Knochen des Höhlenbären ans Tageslicht kamen. Das Volk hielt dieselben für Reste einstiger höhlenbewohnender Drachen, wonach dann die Höhle und auch der später an ihrer Stelle entstandene Steinbruch benannt wurde (Sárkányluk = Drachenloch).

¹ Kurzer Auszug des Vortrages in der Fachsektion für Höhlenkunde am 24. Februar 1923.